

UNICORN | **systems**

OD SMART METERINGU KE SMART BALANCINGU

23. května 2011

Jan Konrád

Agenda

- > Unicorn Systems
- > Smart Balancing
- > Řízení strany spotřeby
- > Záměr pilotního projektu

STAVÍME MODERNÍ
A ROZSÁHLÉ INFORMAČNÍ SYSTÉMY

Unicorn Systems

je renomovaná evropská společnost
poskytující ty největší informační systémy a řešení
z oblasti informačních a komunikačních technologií.

MORE_{THAN}
SOFTWARE

Unicorn Systems v energetice

- > V uplynulých 10-ti letech jsme realizovali řadu úspěšných projektů pro energetické společnosti v celé Evropě

	 Systémový operátor	 Distributor	 Obchodník	 Elektrárna	 Teplárna
Market management (MMS)	Damas Energy				
Velkoobchod a maloobchod			Damas Trade		
Řízení výroby				Damas Power	
Optimalizace, predikce a analýzy	Damas Optim				
Měření	Damas Smart				
SCADA/EMS	RIS				
Správa a údržba majetku	ACM, Space-Time Insight				
Komunikace a integrace	Energy Communication Platform				
Vztahy se zákazníky	Oracle Siebel Customer Relationship Management				
Podniková spolupráce	Microsoft SharePoint, Unicorn Universe				
ERP	Oracle JD Edwards				

Naši zákazníci

Slovenská elektrizačná
prenosová sústava, a.s.

nationalgrid

Verbund

Proč Smart Grids?

- > Energetická efektivita
  - > Nárůst špičkového zatížení
- > Zvýšení produkce z obnovitelných zdrojů
  - > Složitější bilancování soustavy v důsledku nerovnoměrné výroby
- > Stárnoucí infrastruktura
- > Elektromobilita
- > Zvýšení spolehlivosti dodávek
- > Snížení emisí CO₂

Co je Smart Grid?

- > ,the integration of kW and kBit (*M. Jimenez-Sanchez, DG.TREN*)
- > kWit = kWh + Bit (*L. Nordström, KTH*)
  - > Smart Metering (AMI)
    - > Nahrazení 80 % měřicích míst Smart Metery do roku 2020 (za 9 let!)
  - > Integrace OZE a jejich řízení v reálném čase
  - > Monitorovací a situační systémy
  - > Informační a komunikační technologie
    - > Obrovské nároky na přenos dat a bezpečnost
  - > Posílené přenosové soustavy
    - > Supergrid, HVDC, monitoring
  - > Infrastruktura pro elektromobilitu
  - > Spotřebitelské centrály
  - > ...

Co je Smart Balancing?

- > Řízení strany ‚spotřeby‘ místo pouhého sledování (Demand response, Demand-side balancing)
  - > Větší příspěvek k bilancování soustavy na straně spotřeby
  - > Umožní snížit špičkové zatížení a tedy i potřebné regulační zálohy
- > Nový termín – ‚Prosumer‘ místo ‚Consumer‘
  - > Zahrnuje i řízení drobných výrobních zdrojů
- > Přínosy
  - > Vyšší flexibilita soustavy
  - > Snižuje špičkové zatížení
  - > Umožňuje zvýšit podíl OZE
  - > Motivuje spotřebitele k vyšší efektivitě

Elasticita spotřeby

- > Vyjadřuje schopnost spotřebitele reagovat na změnu ceny elektřiny
  - > Velké podniky (59 % spotřeby ČR) – mechanismy již existují
  - > Malé a střední firmy (15 % spotřeby ČR)
  - > Domácnosti (26 % spotřeby ČR)
- > ‚Prosumers‘
  - > Liší podle typu spotřeby:
    - > spotřebiče pro vaření a svícení – nízká elasticita
    - > pračky, myčky, boilers, nabíječe elektromobilů, klimatizace/ventilace – vysoká elasticita
  - > Malé výrobní zdroje
    - > v současné době prakticky nulová (vysoké fixní výkupní ceny)
    - > vyšší elasticitu lze očekávat po přiblížení výkupních cen tržním cenám (ve vzájemné vazbě)

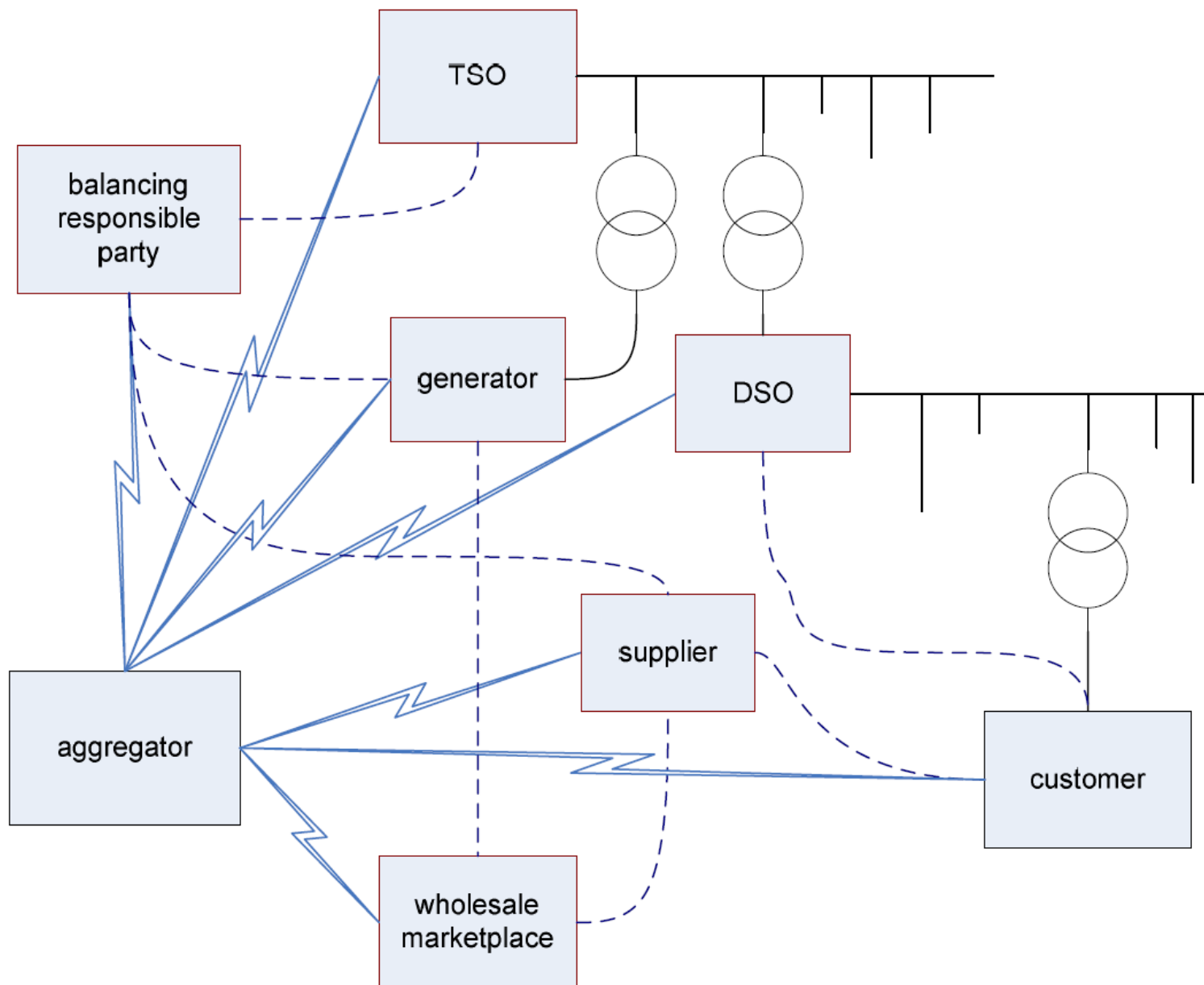
Význam regulace domácností

- > Průměrné odběry spotřebičů:
  - > Pračka 1 kWh
  - > Myčka 1,2 kWh
  - > Bojler 2 kWh
  - > Přímotop 1,5 kWh
  - > Akumulační kamna 2,5 kWh
- > Ke schopnosti regulace v rozsahu 1 MW je zapotřebí cca 1 500 domácností

Nová role: agregátor zákazníků

- > Agregace: sjednocení malých zákazníků do většího celku
  - > Účel – zesílení „vyjednávací“ pozice na trhu s elektřinou
- > Agregátor: subjekt, který agreguje zákazníky pod jednu střechu
  - > Nemusí být jejich dodavatelem, pouze „zástupcem“
  - > Optimalizuje spotřebu svých členů, vystupuje za ně navenek na trhu
  - > „Virtuální spotřebitel“
- > Může jím být:
  - > občanské sdružení
  - > obec
  - > firma (ve vztahu ke svým zaměstnancům)
  - > ale i klasický obchodník s elektřinou, který je pak agregátorem a dodavatelem současně

Role agregátora na trhu

Omezení a rizika agregátora

- > Zatím není přizpůsobena legislativa
- > Nejsou jasné vazby agregátora na dodavatele elektřiny
  - > každý zákazník může odebírat elektřinu od jiného dodavatele a snížením spotřeby na pokyn agregátora mu může zvýšit odchylku
- > Nejistota očekávaného objemu energie
  - > Agregátor musí neustále vyhodnocovat, jakého snížení výkonu může u svých agregovaných zákazníků v daném čase dosáhnout, a tomu přizpůsobit obchodní strategii
  - > Potřeba simulačních nástrojů, smart metering, nonstop dispečink...
- > Speciální přístup k tržním místům
  - > zejména ve vazbě na vyhodnocení, zda byla služba poskytnuta

Řízení domácností

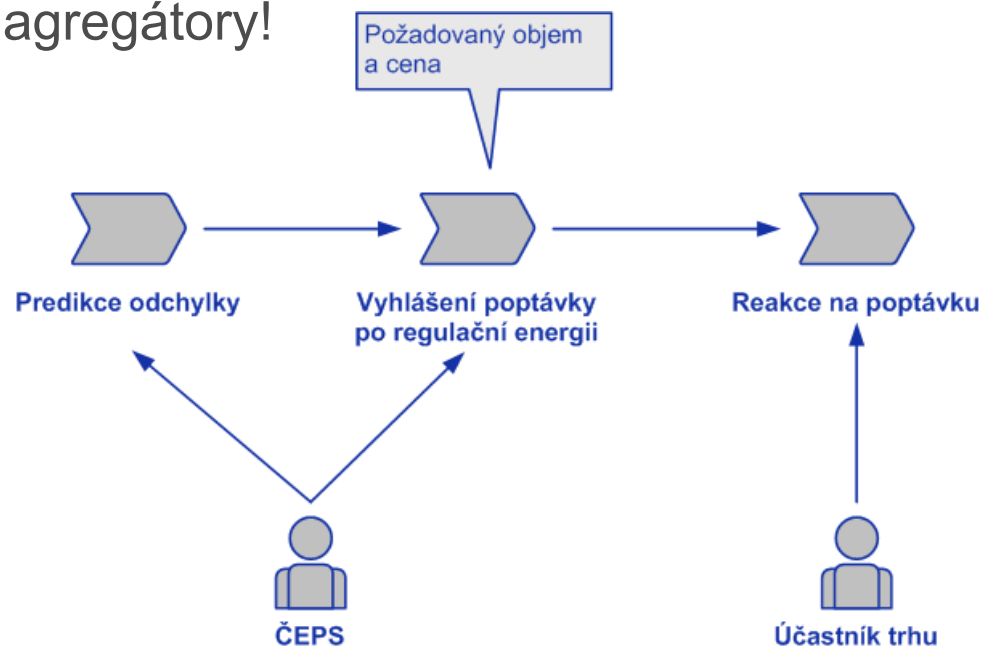
- > Řídicí jednotka agregátora vysílá cenové signály do domácností
- > Domácnosti reagují:
  - > manuálně
  - > automaticky (aktivní domácnost)
  - > kombinací obou přístupů
- > Manuální reakce:
  - > domácnost sama rozhodne, zda na cenový signál zareaguje či nikoliv
  - > Smart Meter pouze zprostředkovává informaci o cenových signálech
- > Automatická reakce:
  - > vyžaduje vlastní řídicí jednotku a správně navržené okruhy spotřeby v rámci domácnosti
  - > některá zařízení mohou reagovat ihned (boilery apod.)
    - > analogie HDO, lze ale např. stanovit různé reakce pro různé prahové hodnoty
  - > ovládání jiných zařízení může být složitější
    - > pračku nelze vypnout, dokud nedoběhne program, lze ale odložit jeho zahájení

Možnosti využití

- > Spotové trhy s elektřinou
- > Vnitrodenní trhy
- > Trhy s regulační energií (balancing market)
  - > možnosti využití závisí na národní legislativě (přístup k tržnímu místu)
- > Trhy s podpůrnými službami
  - > cenově nejatraktivnější, ale nejsložitější a nejproblematictější
  - > nutnost garance možného snížení spotřeby – nutnost participace velkého množství aktivních domů schopných okamžitě reagovat na instrukce agregátora
  - > již existují praktické příklady využití (agregátor v Novém Zélandě pro ohřívače vody)
- > Řízení bilance na straně DSO (do budoucna)

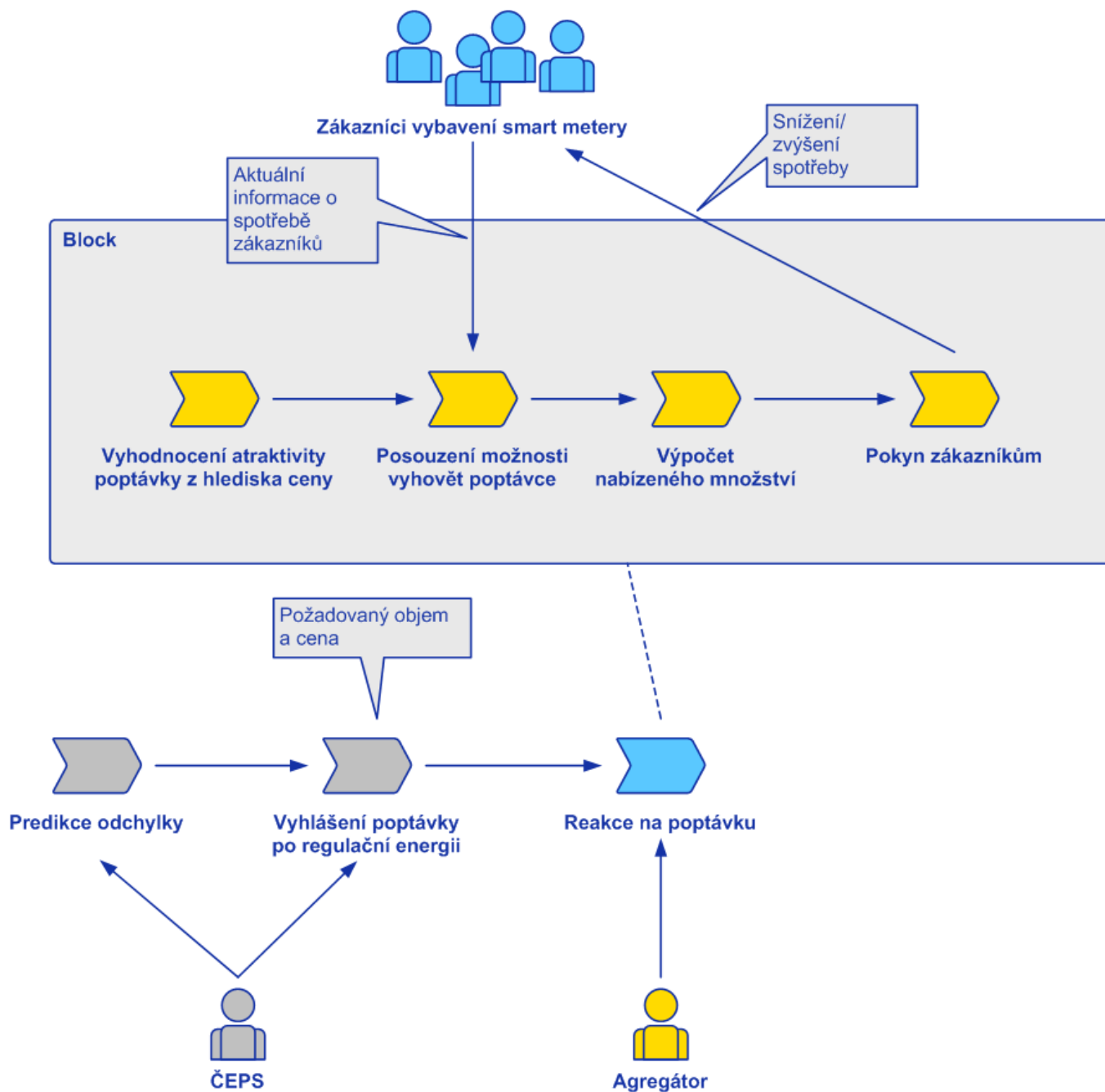
Vyrovnávací trh v ČR

- > Jediný nakupující – ČEPS
- > Rostoucí význam, nárůst počtu účastníků a objemu obchodů
- > Slouží jako sekundární zdroj pro regulační energii
  - > na rozdíl od řady jiných zemí, kde představuje hlavní tržní mechanismus řízení odchylky
- > Na straně nabídky může být jakýkoliv účastník trhu
  - > Nemusí být nutně BRP
  - > Příležitost pro agregátory!

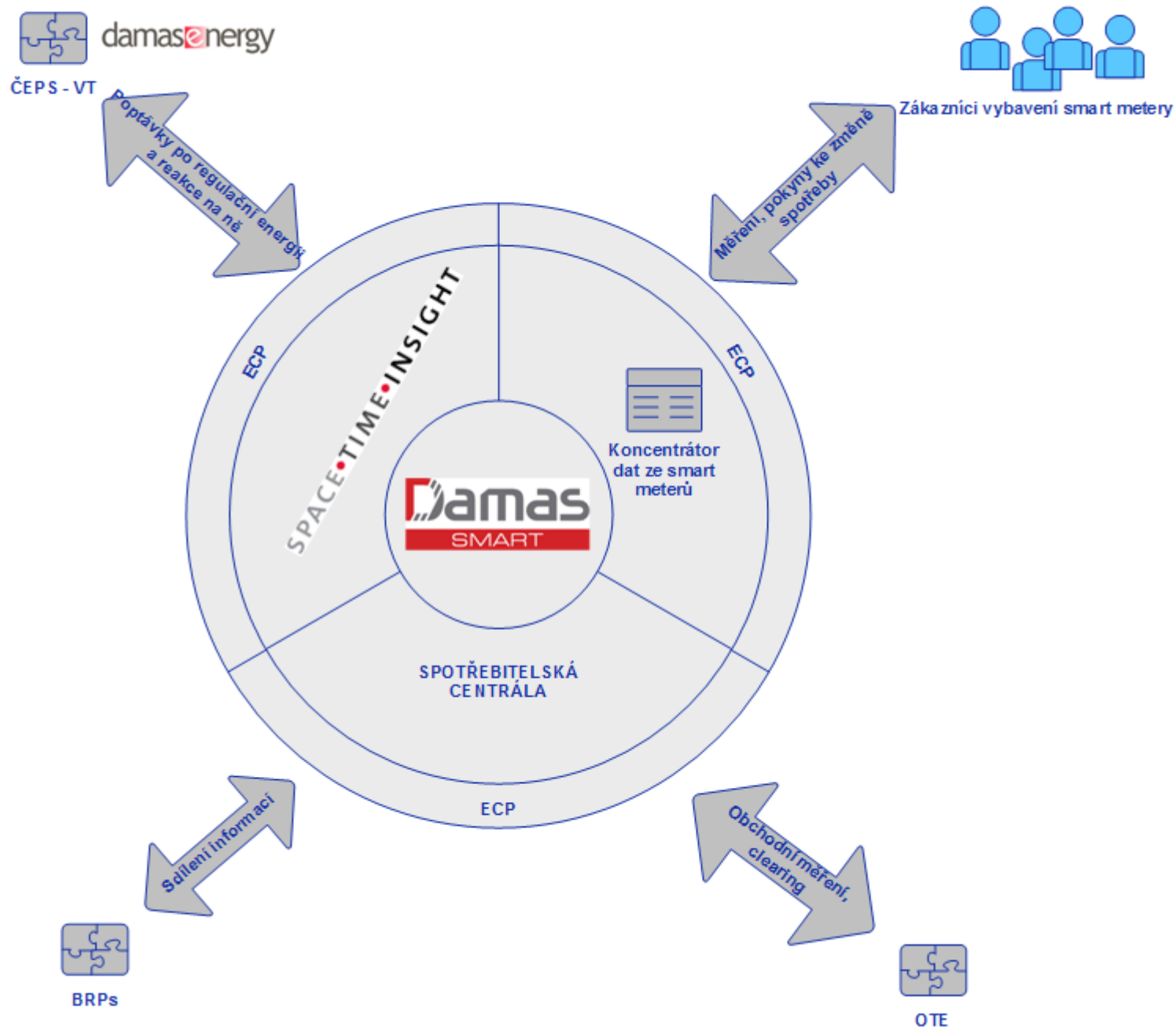

Účast agregátora na VT

IT technologie

Aktuální stav

- > Unicorn ve spolupráci s dalšími firmami připravuje pilotní projekt
- > Cíle úvodní fáze:
  - > Přesněji popsat možný model pilotního zavedení virtuálního spotřebitele aktivního na vyrovnávacím trhu
  - > Identifikovat, jakým způsobem lze na trhu nalézt zákazníky, kteří se mohou zúčastnit mechanismu
  - > Projektový postup
  - > Popsat předpoklady projektu z hlediska legislativy, možné překážky a rizika
  - > Vyčíslit RoI (s ohledem na možný dotační příspěvek)
- > Rámcový časový plán:
  - > 2011: úvodní studie
  - > 2012: příprava projektu
  - > 2013: pilotní zavedení pro vybranou skupinu zákazníků

Hlavní přínosy

- > Smart Grids musí přinést prospěch všem článkům řetězce
- > Zákazníci
  - > Vyšší efektivita spotřeby
- > ČEPS
  - > Snížení nákladů na regulaci soustavy
  - > Zvýšení stability soustavy zapojením strany spotřeby do regulace
- > Distributoři
  - > Zvýšení spolehlivosti zásobování
  - > Potenciál pro samostatné řízení bilance
- > Vlášda a regulátor
  - > Splnění závazků vůči EU (kompatibilita projektu s cíli 20–20–20)
  - > Podpora výzkumu a vývoje, inovativní ekonomika

Kontakt

Unicorn Systems a. s.
Executive Briefing Centre – Classic 7
Jankovcova 1037/49
170 00 Praha 7
Czech Republic

Jan Konrád, výkonný ředitel USYE
Tel.: +420 602 592 861
E-mail: jan.konrad@unicorn.eu
<http://www.unicornsistemas.eu>

UNICORN | **systems**

